

sikkert ogsaa for en Del vil komme til Anvendelse, hvis Trafikforholdene kunde ordnes tilfredsstillende. Men tilbage bliver der endda saadant noget som 3 000 à 4 000 Tdr. Land, hvoraf en stor Del med Fordel kan dyrkes og ogsaa forhen har været dyrket. To hele Landsbyer, som har været Fæste, foruden en Del mere spredte Hjem er for en Del Aar tilbage fuldstændig nedlagte, og alt dette er sket, fordi Ejeren, den tyske Adelsmand Grev Schimmelmann, har fundet det mere formaals-tjenligt at lægge disse store Arealer ud som Græsgange for sin store Dyrebestand, for det meste Kronvildt, der tælles i Tusindvis. Sely om denne Jord langt fra hører til den bedste, saa kunde der dog alligevel oprettes mange Hjem og leve mange selvstændige Familier der, hvor nu kun Dyrene har deres Tumleplads, hvilket i dette Tilfælde er en Slags Privilegium, som dog snarest muligt burde hæves. Der ligger imidlertid megen saadan, undertiden udmærket, Jord, som først bliver udbudt til Salg, naar vi faar Privilegierne hævet — i Parentes skal bemærkes, at de store Jordarealer, her ligger, henhører ikke under noget Len —, eller maaske, naar vi faar vedtaget en Lov, der indfører Princippet: lige Skat paa lige Jord. Dette Princip faar vi vel for øvrigt snart Lejlighed til at stifte Bekendtskab med, i alt Fald udformet i et Lovforslag. Hvad findes der af Skatteevne paa saadan Jord, som den ligger i Øjeblikket, og med de Skatteprincipper, vi har i Øjeblikket? Saa godt som ingen. Hvad Jordens Værdi er ansat til i Ejendomsskyld, ved jeg ikke. Men det er sikkert et ganske minimalt Beløb, og Formue- og Indkomstskatansættelsen staar vel nok nogenlunde i Forhold dertil. Den tyske Greve har sit Hovedgods i Tyskland og boede der, indtil han nu i Efteraaret af Arbejder- og Soldater-rådet blev drevet derfra og siden den Tid har Bopæl paa sit Gods Lindenborg ved Aalborg, som altsaa er Lensgods. Men Formuebeskatning har der ikke været Tale om, idet Ejeren hidtil har boet i et andet Land. For Resten maa jeg sige, at jeg ikke tror, Princippet: lige Skat paa lige Jord — udover, at det er et Retfærdigheds- og Lighedsprincip —, vil betyde saa forfærdelig meget, i alt Fald ikke foreløbig, med Hensyn til at skaffe megen og billig Jord. Noget tror jeg nok det vil bidrage dertil, men et Universalmiddel tror jeg ikke det vil blive. Jeg har aldrig været sangvinsk og vil nødig beskyl-des for at være det i dette Tilfælde. Efter

min Formening beror de høje Jordpriser paa de store Priser paa Produkter af alle Slags. Naar disse først for Alvor gaar ned, skal vi se, at Jordpriserne af sig selv følger efter, og saa vil der efter min Formening komme rigeligt Udbud af Jord til helt andre Priser end dem, vi kender i Øjeblikket. Produktpriserne er den bedste Regulator paa Jordpriserne, de staaer mer end noget andet uløseligt knyttet sammen.

Med Hensyn til at skaffe Jord giver de forelagte Lovforslag visse Fingerpeg og Anvisninger. De to Lovforslag: Forslag til Lov om Vilkaar for Bortsalg af Jord til offentligt Eje, som jo i Øjeblikket ligger i Landstinget, og Forslag til Lov om Præstegaardsjorders Udstyknings, synes jeg gerne kunde have været sammenfattede under eet. I alt Fald har mange af Paragrafferne adskillige Berøringspunkter. Med Hensyn til Udstyknings findes der i begge Lovforslags § 2 den Passus, at mindre Parceller kan ogsaa tillægges bestaaende Husmandsbrug, naar disses Størrelse ikke derved kommer til at overstige et Areal, der svarer til 6 ha middelgod Jord i det ene Tilfælde og 7 ha i det andet Tilfælde. Disse Brug maa, som det er foreslaaet i Lovforslagenes § 2, være af en saadan Størrelse, at de kan give Besidderen og hans Familie tilstrækkeligt Arbejde og Fortjeneste og derved betrygge Besidderens økonomiske og politiske Selvstændighed. De maa være saa store, at det ikke er nødvendigt for Mand eller Hustru at søge Arbejde paa andre Pladser. Hvad Formen for disse Brug angaar, da mener jeg, at det absolut maa være Selveje, der maa skabes selvstændige Hjem og ikke Fæste. Besidderne bør ikke være Statsarbejdere, men frie, selvstændige Mænd. Jeg tror, at Landbruget, ogsaa det mindre Landbrug med den hidtil store dyriske Produktion, ogsaa efter Krigen har Betingelser for at kunne blive rentabelt. Netop det lille Landbrug har paa dette Omraade sikkert en Fremtid for sig, og deri ser jeg et glædeligt Lyspunkt.

Lovforslaget om Præstegaardsjorders Udstyknings vil vel ikke blive vanskeligt at gennemføre, men der kan maaske hengaa nogen Tid, kortere eller længere, inden Foranstaltningen kan iværksættes; de fleste af vore Præstegaardsjorder er jo forpagtede ud, men efter Forpagtingens Ophør eller eventuelt, naar Embederne bliver ledige, vil det nok kunne ske. Desuden har Staten en Del Jorder — men denne Sag skal jeg i øvrigt ikke berøre, da den vil blive taget frem af den følgende